

Humanistinen ja kasvatusala

Työprosessin hallinta

1. Ohjauspalveluiden suunnittelu
2. Materiaalitehokkuus ja päästöjen hallinta
3. Energiatehokkuus
4. Turvallisuus-asioiden hallinta
5. Kestävän kehityksen kasvatus ohjauksessa

Työn perustana oleva tieto

1. Vastuullisuus ammattialalla
2. Kestävää kehitystä edistävä teknologia
3. Ammattialan historia ja toimintaympäristön muutokset

Elinikäisen oppimisen taidot

1. Kestävän kehityksen merkitys ja omat vaikuttamisen mahdollisuudet
2. Kestävän kehityksen arvovalinnat ja ammattietiikka
3. Toimiminen erilaisissa oppimisympäristöissä
4. Opiskelijoiden osallistuminen ja vaikuttaminen

1. Ohjauspalveluiden suunnittelu

- Ihmisen elämänkaari ja eri elämänvaiheisiin liittyvät henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin tekijät
- Yhteiskunnan tukiverkosto eri-ikäisten kansalaisten ja maahanmuuttajien koulutus- ja hyvinvointipalveluissa, verkoston hyödyntäminen oman alan työtehtävissä
- Järjestösektorin rooli ja tehtävät eri-ikäisten kansalaisten hyvinvointipalveluiden tuottajana
- **Kestävä kehitys ohjauspalveluiden suunnittelussa, esim.**
  - syrjäytymisen ehkäisy ja syrjinnän käsittely
  - esteettömyys (fyysinen, henkinen ja sosiaalinen)
  - monikulttuurisuus ja yhdenvertaisuus
  - nuorison omien kulttuurien ymmärtäminen ja tukeminen
  - suomalaisen ja paikallisen kulttuurin vahvistaminen
  - ohjattavien turvallisuuden, hyvinvoinnin ja kasvun tukeminen
  - avoimuuden, yhteisöllisyyden, osallistumismahdollisuuksien ja verkottumisen edistäminen
  - erilaisten, eri-ikäisten ja eritaustaisten ohjattavien tarpeiden huomioiminen ja heidän kanssaan toimiminen
  - lapsen perustarpeista huolehtiminen ja lapsen toimintaympäristön järjestäminen motivoivaksi ja itsenäistä toimintaa tukevaksi
  - luontotoiminnan järjestäminen ympäristöasiat huomioon ottaen (mm. jokamiehenoikeudet, jätehuolto, siisteys, herkät luontokohteet, häiriön minimointi luonnolle ja paikallisille asukkaille)
- **Kestävän kehityksen hyödyntäminen palveluiden tuotteistamisessa ja markkinoinnissa**

2. Työprosessin materiaalitehokkuus

- **Materiaalitehokkuus työn suunnittelussa ja toteutuksessa, esim.**
  - ekotehokkaat ja eettiset hankinnat: esim. hankinnan tarpeellisuus, mahdollisuus vuokraukseen tai lainaukseen, kestävyys, pitkäikäisyys, huollettavuus, korjattavuus, energiankulutus, ympäristömerkityt ja sosiaalisen vastuun tuotteet, energiamerkinnot, ruokavalintojen ekologisuus ja eettisyys
  - materiaalien säästävä käyttö, kierrätysmateriaalien hyödyntäminen
  - koneiden, laitteiden ja tuotteiden korjaus ja kunnostus
  - kertakäyttöisten tuotteiden käytön minimointi
  - turhan pakkaamisen minimointi
  - virtuaalisuuden hyödyntäminen työn suunnittelussa ja toteutuksessa
- **Jätteiden lajittelun ja materiaalien/tavaroiden kierrätyksen toteutus työympäristössä, yhteiskunnan kierrätysjärjestelmät**

3. Työprosessin energiatehokkuus

- **Energiansäästö työympäristössä, esim.**
  - valaistus, lämmitys, ilmastointi, kylmälaitteet
  - koneiden ja laitteiden energiaa säästävä käyttö eri työtilanteissa (esim. ATK-laitteet)
  - kuljetusten ja liikkumisen energiankulutuksen vähentäminen
  - virtuaalisuuden hyödyntäminen työtehtävissä

4. Työprosessin turvallisuus

- **Riskien tunnistaminen, turvallisuuden huomioiminen työn suunnittelussa ja toteutuksessa, esim.**
  - työtehtävien ergonomia
  - turvallisuusohjeet ja niiden noudattaminen työtehtävissä
  - uhka- ja väkivaltilanteissa toimiminen
  - ohjattavien turvallisuudesta huolehtiminen eri tilanteissa ja ympäristöissä
  - elintarvikehygieniä
  - turvallisuus- ja pelastussuunnitelmat ja niiden mukainen toiminta
  - ensiaputaidot
  - tietoturvallisuus ja salassapitovelvollisuus

OKKA

Humanistinen ja kasvatusala

5. Kestävän kehityksen kasvatusta ohjaustyössä

- **Esimerkkejä:**
  - terveellisten elämäntapojen edistäminen (ravinto, liikunta, päihteet, tupakka, jne.)
  - ympäristökasvatusta, kestävä kuluttajuus ja kestävä elämäntapa
  - yhdenvertaisuus/suvaitsevaisuuskasvatusta
  - kokemusten ja elämysten tarjoaminen
  - arvojen pohdinta ohjattavien kanssa
  - monipuolisten toimintaympäristöjen hyödyntäminen (luonto, rakennettu ympäristö, kulttuuriympäristöt, yhteisöt)
  - kulttuuriperintökasvatusta

1. Vastuullisuus ammattialalla

- **Humanistisen ja kasvatustalouden toiminnan vastuullisuus ja kestävä kehityksen periaatteet**
  - mm. yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, ihmisoikeudet, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen, inhimillisuus, solidaarisuus, oikeudenmukaisuus, väkivallattomuus
- **Nuorisotyön peruslähtökohdat:** 1) voluntarismi, 2) nuorten tarpeiden ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, 3) nuorten kansalaisuuden lujittaminen, 4) aikuisen kasvatusvastuu, 5) moniarvoisuus
- **Vastuu ohjattavista :** mm. turvallisuus, henkisen kasvun tukeminen, osallistumisen ja yhteistoiminnan mahdollisuudet, yksilöllisten lähtökohtien ja tarpeiden huomioiminen
- **Ammattialan kestävä kehityksen ohjelmat, sopimukset ja säädökset, esim.**
  - YK:n lasten oikeuksien sopimus
  - Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020 -strategia
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämissuunnitelma 2012-2015
  - Hallituksen syrjäytymistä, köyhyyttä ja terveysongelmia vähentävä toimenpideohjelma
- **Humanistisen ja kasvatustalouden kestävä kehitykseen liittyvä lainsäädäntö:** mm. nuorisolaki, koulu/oppilaitoslainsäädäntö, lastensuojelu, terveydensuojelu, työturvallisuus, tasa-arvo, yhdenvertaisuus, jätelainsäädäntö, elintarvikelainsäädäntö, kemikaalilainsäädäntö, julkisyhteisöjen energiategokkuus, tietosuojat
- **Kestävä kehityksen asioiden hallinnollinen ja taloudellinen ohjaus ja sen vaikutus humanistiseen ja kasvatustalouteen:** esim. opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, kirkon varhaiskasvatustalouden kehittämissasiakirja, kansalliset kestävä kehityksen strategiat, valtioneuvoston periaatepäätös kestävien valintojen edistämisestä julkisissa hankinnoissa

2. Kestävä kehityksen teknologia ja käytännöt

- **Humanistisen ja kasvatustalouden kestävä kehitystä edistävät käytännöt ja teknologia**
  - hyvinvointitekniikan kehitys
  - painotus ennaltaehkäisevään terveystyöhön
  - logistiikka, materiaali- ja energiategokkuus kaikessa toiminnassa
  - tietotekniset ratkaisut
  - kiinteistöjen energiategokkuutta parantavat ratkaisut
- **Kestävä kehityksen ohjelmat ja järjestelmät, esim. Vihreä lippu, Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifikaatti, Kirkon ympäristö-diplomi, Green Office, nuorisotoimen kestävä kehityksen ohjelmat**

3. Ammattialan historia ja toimintaympäristön muutokset

- **Lasten ja nuorten kasvatustalouden ja -järjestelmän kehitys**
- **Nuorisokulttuurien tuntemus ja ymmärrys sekä kulttuurien muuttuminen**
- **Alaa koskevan lainsäädännön ja sosiaalipalveluiden kehitys**
- **Yhteiskunnallisten muutosten vaikutukset humanistiseen ja kasvatustalouteen:** esim. mielenterveysongelmien, ylipainon ja elintapasairauksien lisääntyminen, julkisen talouden tasapaino, työelämän muutokset, muutokset perhe-elämässä ja väestön ikärakenteessa, lisääntyvät tarpeet lasten ja nuorten kasvun tukemiseen, ym.
- **Kuluttajien käyttäytymisen muutokset, eettiset ja ympäristöperusteiset valinnat**
- **Ympäristömuutosten vaikutukset, esimerkkejä:**
  - uusiutumattomien luonnonvarojen ja energiavarojen riittävyys
  - ilmansaasteiden ja ympäristön kemikalisoitumisen vaikutus ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin
  - ilmastonmuutoksen vaikutukset, mm. sääolot, katastrofit, ravinnontuotanto, luonnon monimuotoisuus, energiategokkuuden ja päästöjen vähentämisen vaatimukset

OKKA

Humanistinen ja kasvatustalouden ala

Työn perustana oleva tieto

1. Kestävän kehityksen merkitys ja omat vaikuttamisen mahdollisuudet

- **Ympäristöongelmien ja kestävän kehityksen kysymysten taustat, esim.** ilmastonmuutos, luonnonvarojen riittävyys, monimuotoisuuden kaventuminen, ympäristön saastuminen, ihmisoikeudet, kehitysmaiden tuotanto-olosuhteet ja tuottajien oikeudet, kulttuuriperinnön merkitys ja sen suojeleminen
- **Ympäristön, talouden ja hyvinvoinnin yhteydet ja ristiriidat**
- **Ihmisen toiminnan vaikutus ilmastonmuutokseen, yritysten, yhteiskunnan ja kuluttajien vastuu ilmastonmuutoksen torjunnasta**
- **Vaikuttaminen kansalaisena ja kuluttajana, kestävät toimintatavat omassa elämässä**
- **Vaikuttamisen mahdollisuudet ammattilaisena kestävän kehityksen asioihin (oman työn ja työyhteisön kehittäminen)**
- **Työhyvinvoinnin edistäminen ja oman työkyvyn ylläpito**

OKKA

Humanistinen ja kasvatusala

Elinikäisen oppimisen taidot

2. Kestävän kehityksen arvovalinnat ja ammattietiikka

- **Kestävän kehityksen kysymysten käsittely ammattietiikan näkökulmasta, esim.** nuorisotyön ja lapsi- ja perhetyön eettisten kysymysten pohdinta, lasten ja nuorten oikeudet, moniarvoisuus ja yhdenvertaisuus
- **Omien kulutus- ja elämäntapavalintojen eettisyys**
- **Yleisten kestävän kehityksen eettisten kysymysten käsittely, esim.** luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, globaali ja ylisukupolvinen oikeudenmukaisuus, ympäristön kulttuurihistoriallisten ja esteettisten arvojen merkitys, hyvä elämä ja onnellisuus

3. Toimiminen erilaisissa oppimisympäristöissä

Ulkopuolisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen, esim.

- Vuorovaikutustilanteet erilaisten ihmisten kanssa ja kulttuurien kohtaaminen oppilaitoksen ulkopuolisissa ympäristöissä
- Kokemukset ja elämykset luonnossa tai rakennetussa ympäristössä
- Ympäristön muutoksen ja ihmisen toiminnan vaikutusten tarkastelu ja arviointi, ympäristön esteettisten ominaisuuksien arvottaminen
- Kokemukset kulttuurista ja taiteesta aidoissa ympäristöissä
- Mainosten analysointi, kaupan tuotteiden alkuperä
- Materiaalivirtojen hallintaan, ympäristöteknologiaan ym. tutustuminen (yritys, kierrätyskeskus, jätteenkäsittelylaitos, vedenpuhdistamo, ym.)

Oppilaitoksen oman ympäristön hyödyntäminen, esim.

- Sosiaalisten taitojen harjoittelu opetuksessa ja oppilaitoksen arjessa
- Kestävien työtapojen ja teknologian käytön harjoittelu
- Ympäristövastuullisten toimintatapojen harjoittelu oppilaitoksen arjessa (energian ja veden säästö, materiaalien säästävä käyttö)

4. Opiskelijoiden osallistuminen ja vaikuttaminen

Esimerkkejä opiskelijoiden osallistumisesta:

- Oppilaitoksen kestävän kehityksen työ (esim. kartoitukset, kestävän kehityksen ryhmä, keke-ohjelman suunnittelu, tapahtumat, viestintä)
- Oppilaitoksen ympäristöasioiden, viihtyisyyden, terveellisyyden tai turvallisuuden parantaminen
- Opetuksen ja oman oppimisen suunnittelu, arviointi ja kehittäminen
- Mukanaolo yhteisistä asioista päättävissä työryhmissä
- Osallistuminen työssäoppimispaikan kestävän kehityksen käytäntöjen parantamiseen
- Osallistuminen kestävän kehityksen hankkeisiin